

Fra Fiskerihavnen, der blev indviet i 1901. Til højre ses Fiskepakhusene, der gik under navnet Hollænderhusene. Det ene blev i 1928 ramt af en pyroman-brand og efterfølgende revet ned. Foto: Gustav Bjerknæs, ca. 1916. EBA 25409

1901 Da snurrevodsfiskeriet tog fart sidst i 1890'erne, viste fiskerihavnen sig hurtigt at være for lille. Der kom stadig flere kuttere til havnen, og de levende fangster, der blev opbevaret i hyttefade, krævede stadig mere plads. Dertil kom et stigende behov for følgeindustri i form af skibsbyggerier, smedjer og sejlmagerier. På opfordring af Esbjerg Fiskeriforening vedtog Rigsdagen i 1897/1898 en udvidelse af fiskerihavnen til 1.340.000 kr. Den blev placeret vest for dokhavnen og var delt i den egentlige fiskerihavn og en forhavn, begge med seks meters vanddybde. Inderst i fiskerihavnen blev der anlagt fire statslige ophalingsbeddinger til eftersyn og reparation af kuttere. Entreprenør var J. H. Hoffmann & Sønner, som afleverede den nye havn ved en festlig-

hed den 26. september 1901. Entreprenør Hoffmann gav i anledning af den nye fiskerihavn et gilde for sine 60 arbejdere ude på Tivoli. For ingeniørerne var der middag på Hotel Spangsborg i stedet for.

Af fiskerihavnen fra 1901 er der ikke mange spor tilbage, idet en stor del af vandfladen i dag er omdannet til containerhavn. Et af de to statslige fiskepakhuse findes dog stadig og vidner om det voldsomt ekspanderende fiskeri i Esbjerg fra begyndelsen af 1900-tallet.

MARTS

Marts var tidligere årets første måned, opkaldt efter krigsguden Mars. I Norden blev måneden kaldt Thor, enten efter den nordiske krigsgud af samme navn, eller fordi Tord betyder Skarn, og man netop i Thor-måneden kørte skarn ud.

Uge	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lørdag	Søndag
9				1	2	3	4
10	5	6	7	8	9	10	11
11	12	13	14	15	16	17	18
12	19	20	21	22	23	24	25 Sommer-tid beg.
13	26	27	28	29	30	31	

1895

Esbjerg Havn var anlagt til eksport af kreaturer og svin. Der gik dog ikke længe, inden forudsætningerne for eksporten ændrede sig, da både England og Tyskland indførte told på netop disse produkter. Det førte til omlægningen af den danske landbrugsproduktion til forarbejdede fødevarer. I 1880'erne og 1890'erne blev der oprettet en lang række andelsmejerier og andelsslakterier over hele landet. I 1888 blev landets 2. andelsslakteri opført i Nørregade i Esbjerg. I 1895 gik de mange andelsmejerier sammen og oprettede Dansk Andels Smørekportsforening, der også havde navnet Danish Co-operative Butter Factory Company – dansk lurmæket smør var et stærkt brand på det britiske marked. Der blev lejet en grund ved Østre Havnevej, hvor pakkeriet blev bygget. Vejen fra virksomheden til havneanlægget blev døbt Smørstikkervej.

1898

Da Esbjerg Havn både var statshavn og eksport- og -importhavn, åbnede en række statslige institutioner på havnen i Esbjerg. Den første var toldvæsenet, der lejede sig ind, da havnen åbnede i 1874. I 1875 blev det første toldkammer opført på Toldbodvej og placeret ved vandkanten af Dokhavnen. Ved udvidelsen af Dokhavnen i 1896 måtte den vige og

blev i 1897 erstattet af en ny og større bygning næsten samme sted. Fra havnebyggeriets tid lå der et havnekontor af træ ved Dokhavnen. Det blev i 1898 erstattet af den nuværende, monumentale havneadministrationsbygning på Hulvejen. Bygningen blev udvidet i 1921 og er stadig hjemsted for havneadministrationen.

1903

Den voksende fiskerbefolkning faldt sammen med, eller skabte, en kristen vækkelsesbølge. For at sikre de mange fiskere tryggere rammer blev der i 1901 oprettet en komité med bl.a. sognepræst Chr. Bruun og konsul C. Breinholt, der ville oprette et sømandshjem i tilknytning til havnen. Komitéen fik overdraget en byggegrund og indledte en pengeindsamling. Allerede den 24. juni 1903 blev grundstenen nedlagt, og den 13. december 1903 blev Esbjerg Sømandshjem indviet. Bygningen indeholdt en afholdsrestaurations med læse- og skriveværelse i stuen. På førstesalen var der to skolerum, bestyrerbolig og pigeværelser. På anden sal var der tørrestue samt rum til logerende. I 1927 blev endnu et sømandshjem taget i brug, denne gang ved den nyanlagte fiskerihavn. Det eksisterende sømandshjem kom til at hedde Sømandshjemmet Gl. Havn og det nye Sømandshjemmet Ny Havn.